PLAN I PROGRAM UŽE SPECIJALIZACIJE
FONIJATRIJA
ŠKOLSKA 2026. – 2027.

Fonijatrija je interdisciplinarna medicinska grana u okviru otorinolaringologije koja se bavi proučavanjem oboljenja i bolesti glasa, govora, informativnog sluha, kao i jezičkim problemima.

Cilj i zadatak uže specijalizacije iz fonijatrije je da specijaliste upozna sa kompetentnim specifičnim saznanjima prema nastavnom planu i programu, kao i da kandidati ovladaju sledećim veštinama: subjektivnom akustičkom analizom poremećaja glasa i govora, objektivnom softverskom vokalnom analizom, izvođenjem i interpretacijom stroboskopije, ovladavanjem priznatih terapijskih procedura, umećem izvođenja rehabilitacionih metoda, kao i evaluacijom dobijenih rezultata.

I ZIMSKI SEMESTAR

Uvod u fonijatriju. Interdisciplinarni aspekt fonijatrije. Razvoj fonijatrije u svetu i kod nas. Razvoj sistema komunikacije. (3)

Antropološki i filogenetski aspekti fonijatrije. Embriološki razvoj organa fonacijskog aparata. Genetski uticaji na stvaranje i razvoj glasa i govora. Primenjena hirurška anatomija fonacijskog aparata. Klinička anatomija organa za sluh i ravnotežu. (5)

Klinička fiziologija rezonatora. Teorije o stvaranju glasa. Informacijska teorija o razvoju glasa i govora. Osobenosti glasa. Klasifikacija glasa, registri glasa i postavljanje glasa. Fiziologija sluha. Prijem informacije, obrada i kontrola. Osnovi informatike i medicinske kibernetike. Primena kompjutera. Značaj sistema govorne komunikacije. Geneza i razvoj govora u dece. Psiho-lingvistička struktura jezika. Artikulaciono-akustička fonetika. Akustika i elektroakustika. (7)

Primarna i sekundarna funkcija glotisa. Insuficijencija glotisne okluzije. Pokretljivost mukoze glasnica. Disbalans vibracija glasnica. (5)

Kongenitalne malformacije larinksa i maksilofacijalnog područja. Rascep usne i nepca. Zapaljenski procesi i povrede larinksa i maksilofacijalnog područja. Akutne i hronične stenoze larinksa. Benigni tumori larinksa i maksilofacijalne regije. Prekancerozna stanja. Mikrohirurgija larinksa. Hirurško lečenje malignih tumora larinksa i maksilofacijalne regije. Radioterapija i imunoterapija malignih tumora. (10)

Organski i funkcionalni poremećaji fonacije i artikulacije. Centralni i periferni poremećaji glasa i govora. Endokrini i metabolički uslovi uslovi za razvoj i održavanje glasa i govora. Uticaj sredine na održavanje glasa i govora. Oštećenje sluha i fonacija. Rizične trudnoće. (4)

Psiho-fizički razvoj deteta. Opšta i razvojna psihologja. Psihologija ličnosti. Uticaj psihe i emocija na razvoj i održavanje glasa i govora. Inervacija fonacijskog aparata i uloga CNS, neurovegetativnog i perifernog nervnog sistema. Formiranje vokalne telesne šeme. Struktura hemisfera. Oštećenje CNS i njihov uticaj na glas i govor. (4)

Subjektivne i objektivne, fakultativne i obligatne metode pregleda u fonijatriji. Anamneza i karton. ORL prelged. LMS, aerodinamska ispitivanja, pneumografije, pneumotahografija, spirometrija. Magnetofonsko i video snimanje glasa i govora. Sonografija. Stroboskopija. Glotografija. LMS stroboskopija. Elektromiografija. Ultrarapidna kamera. Fonetogram. Rendgenološka ispitivanja u fonijatriji. Metodika. Kompjuterska analiza glasa. (20)

II SEMESTAR

Etiologija, simptomatologija, dijagnoza, diferencijalna dijagnoza i prognoza bolesti glasa i govora. Organski i funkcionalno uzrokovani poremećaji fonacije i artikulacije. Fononeuroze i fonoponoze. (25)

Vrste, mogućnosti i rezultati lečenja poremećaja glasa i govora. Medikamentozno i konzervativno lečenje. Fizikalna terapija. Inhalaciona terapija. Površinska psihoanaliza i psihoterapija. Tehnike izvođenja vokalne terapije. Pomoćne metode u neposrednoj vokalnoj rehabilitaciji. (10)

Indikacije, kontraindikacije, premedikacija, anestezija i komplikacije u fonohirurgiji. Tipovi i rezultati tiroplastika. Mogućnosti hirurške relaksacije larinksnog skeleta i krikotiroidnog zgloba. Kombinovane tehnike. Intrahordalne injekcije kolagena i teflon pasti. Hirurgija povratnog živca. Endoskopska mikro hirurgija glotisa. Laserska hirurgija larinksa. Hirurgija rascepa usana, mekog i tvrdog nepca. Potencijalne mogućnosti za istraživanjem u fonohirurgiji. Traheoezofagealne proteze. (15)

Metode fonijatrijske rehabilitacije glasa i govora. Rezultati i način izvođenja različitih tehnika neposredne vokalne terapije. Modifikacije pojedinih metoda fonijatrijske rehabilitacije (E. Selonhal, M. Seemann). Fonijatrijska rehabilitacija laringektomisanih pacijenata (15)

Opšti principi prevencije i higijene glasa i govora. Problem pevanog i govornog glasa kod vokalnih profesionalaca. Otkrivanje i fonijatrijska korekcija grešaka u glasu i govoru. Fonijatrijska ocena i procena radne sposobnosti. Preporuke Unije Evrospkih fonijatara. (5)

Rekapitulacija materije.

Završetak kursa.

PROGRAM PRAKTIČNOG RADA

Praktičan rad u laboratoriji. Metodologija pripreme larinksnog preparata za naučno-istraživački rad. Serijski i semiserijski preseci larinksa. Fonijatrijski aspekti izučavanja larinksne histo-morfologije. (40)

Proučavanje modela larinksne biomehanike.
Biokibernetika fonacije. (6)

Rad u operacionoj sali. Asistiranje pri izvođenju operacija na larinksu. Uvežbavanje endoskopskih laringoloških procedura. Upoznavanje sa principima rada laserske larinksne mikrohirurgije. (300)
Praktičan rad sa fonijatrijskim pacijentima u ambulanti i na odeljenjima. Upoznavanje sa radom logopeda, fonopeda, psihologa i surdopedagoga. Neposredno učešće u timskoj dijagnostici i rehabilitaciji fonijatrijskih pacijenata. (380)

Praktična demonstracija magnetofonske i video registracije glasa i govora. Rad na savremenoj sistematizaciji fonijatrijske dokumenatacije. (20)

Praktičan rad se izvodi svakog radnog dana, od 7,30 do 12,30 časova, a teorijska nastava od 12,30 do 15 časova u Odseku za fonijatriju Klinike za otorinolaringologiju i maksilofacijalnu hirurgiju Kliničkog centra Srbije u Beogradu.

Predavanja se izvode prema rasporedu nastavnog plana i programa poslediplomske nastave za užu specijalizaciju iz fonijatrije.

Praktična nastava se izvodi sa ciljem upoznavanja (U) i uvežbavanja izvođenja (I) određenog broja dijagnostičkih postupaka i intervencija prema katalogu veština za užu specijalizaciju iz fonijatrije.

KATALOG VEŠTINA ZA UŽU SPECIJALIZACIJU

FONIJATRIJA

1. Fonijatrijska anamneza i pregled sa subjektivnom akustičkom analizom glasa	I	100
2. Kvantitativne metode ispitivanja sluha	I	20
3. Kvalitativne metode ispitivanja sluha	I	20
4. Tonalna liminarna audiometrija	I	20
5. Impedancemetrija	I	20
6. Principi audiološke rehabilitacije kod dece i odraslih	U	10
7. Aerodinamska ispitivanja	I	10
8. Stroboskopija – izvođenje i interpret. analiza	I	10
9. Endovideostroboskopija	I	100
10. Sonografija	U	10
11. Laringealna intubacija	I	20
12. Direktoskopija (ORL i anesteziološke)	I	20
13. Laringomikroskopija	U	20
14. Endoskopska fonohirurgija (noduli, polipi, edemi, intrahordalna aplikacija leka i tefloni)	I	10
15. Parcijalna laringektomija	U	10
16. Totalna laringektomija	U	10
17. Plastično-rekonstruktivni hiruški zahvati kod rascepa usana i nepca	U	5
18. Laserska fonohirurgija	U	10
19. Hirurgija otvorenih i zatvorenih povreda larinksa	U	5
20. Savremeno vođenje fonijatrijske dokumentacije (magnetofonska i video registracija)	I	50
21. Klasična RTG, CT i NMR dijagnostika (larinksa, jednjaka i pluća)	U	20
22. Tehnika vokalno-logopedske terapije poremećaja glasa i govora (relaksacija, položaj tela, vežbe disanja - E. Selonhal)	I	20
23. Vežbe fonacije, uspostavljanje pravilne visine jačine, boje i impostacije glasa, uklanjanje tvrde atake glasa	I	20
24. Digitalna manipulacija u fonijatrijskoj rehabilitaciji	I	10
25. Fonijatrijska rehabilitacija funkcionalnih disfonija	I	10
26. Fonijatrijska rehabilitacija organski uzrokovanih disfonija	I	10
27. Fonijatrijska rehabilitacija uspostavljanja ezofagusnog glasa i govora po modifikovanoj metodi M. Seeman	I	10
28. Fonijatrijska rehabilitacija poremećaja govora	I	10
29. Aerosol terapija i konzervativna terapija – principi i vrste	I	30
30. Psihodijagnostika kod fonijatrijskih pacijenata	U	5

31. Play psihoterapija	U	5
32. Suportativna psihoterapija	U	5
33. Fizikalna dijagnostika i terapija	U	5
34. Multidimenzionalna softverska analiza glasa	U	10
35. Ocena radne sposobnosti u fonijatriji	U	10

30.10.2026.

ŠEF KATEDRE
ZA SPECIJALISTIČKU NASTAVU

Prof. dr Milan B. Jovanović